

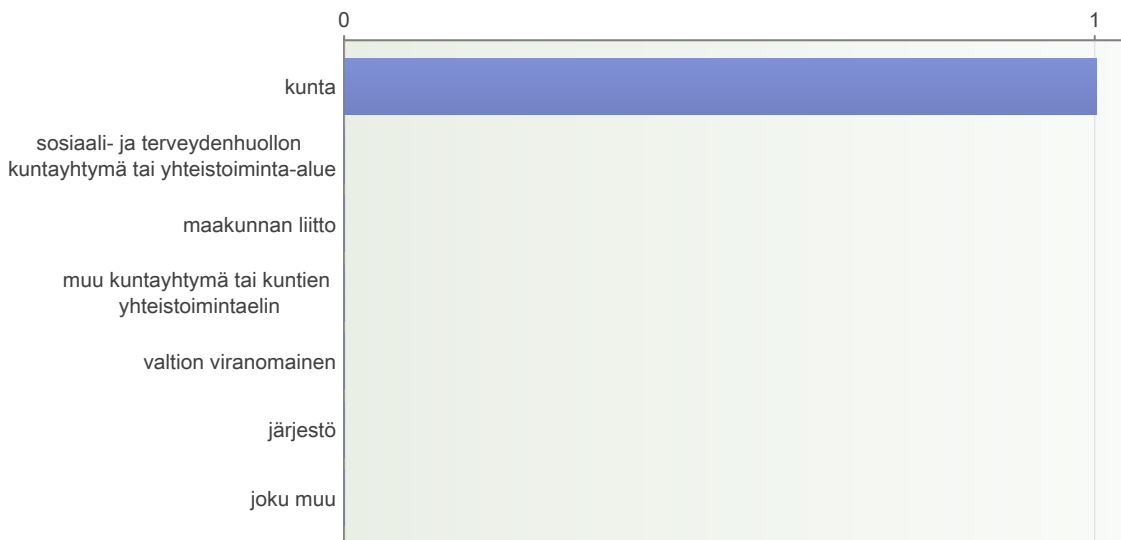
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Vaalan kunta	Arja Aaltonen	Tytti Määttä, tytti.maatta@vaala.fi, 0400 855 920	1.11.2016	Vaalan kunnanhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Ei, tiukat säästötavoitteet pakottavat keskittämään palveluita, sitä kautta eriarvoistuminen lisääntyy ja yhdenvertaisuus kärsii. Esitystä on muutoinkin vaikea arvioida, kun valinnanvapausmalli on vielä epäselvä. Valinnanvapausmalli tulee valmistella siten, että se ei johda väestön hyvinvointi ja terveyserojen lisääntymiseen

Siirtymäkautta ei ole riittävästi huomioitu kun on arvioitu säästöpotentiaalia. Hyterahoituksen kriteerit ovat monimutkaiset ja tietoperusta ei tue elementtien mittaamista.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Sote-uudistuksen tuottavuus- ja tehokkuushyödyt perustuvat pitkälle digitalisaation hyödyntämiseen. Tietojärjestelmien yhteensopivuuteen / yhtenäistämiseen ja tietojen liikkuvuuteen ja oikeellisuuden varmistamiseen liittyvät periaatteet tulee ratkaista kansallisesti. Yhtenäisen ICT-alustan rakentamistyö tulee käynnistää mahdollisimman nopeasti.

Esitys voi alkuvaiheessa kasvattaa kustannuksia. Säästöpotentiaali on integraation toteuttamisessa, mutta valinnanvapausmallista ja toiminnan yhtiöittämisessä, integraatio vaarantuu. Kyseiseissä mallissa vaarana on, että säästöjen löytämiseksi ainoa keino on palveluiden keskittäminen.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

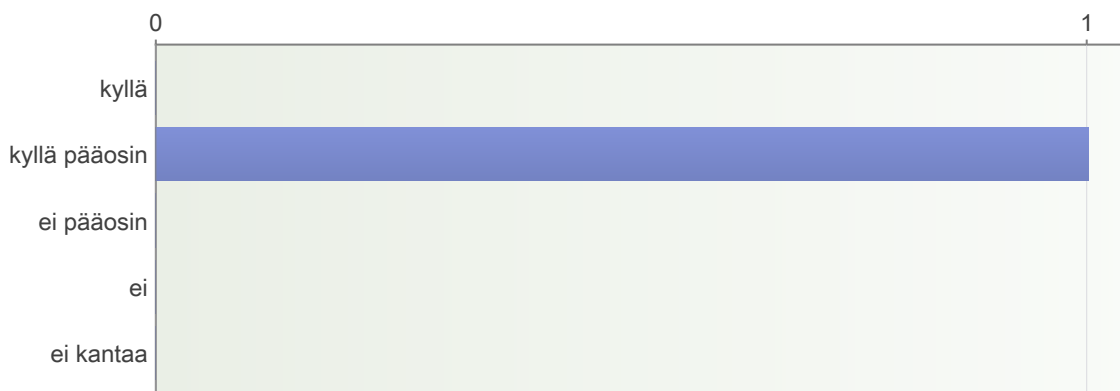
Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen demokratiavaikutukset ovat negatiiviset. Jatkossa päätöksenteko etäänny ja läheisyysperiaate ei aina toteudu. Kuntapäätäjien päätöksentekokenttä kapenee, kun sosiaali- ja terveydenhuollosta päättäminen siirtyy maakunnalle. Maakunnalla taas on hyvin vähän toimintavapauksia päättää sosiaali- ja terveydenhuollosta sillä sääntely ja rahoitus tulevat valtiolta.

Itsehallintoalueen valtuusto tulee valita suoralla vaalilla käyttäen puoliavointa listavaalia. Näin voidaan paremmin varmistaa alueellinen edustavuus. Kansanvaltaisuutta tulee lisätä erilaisilla osallisuutta lisäävillä keinoilla, kuten esimerkiksi asiakas- ja asukasraadeilla.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

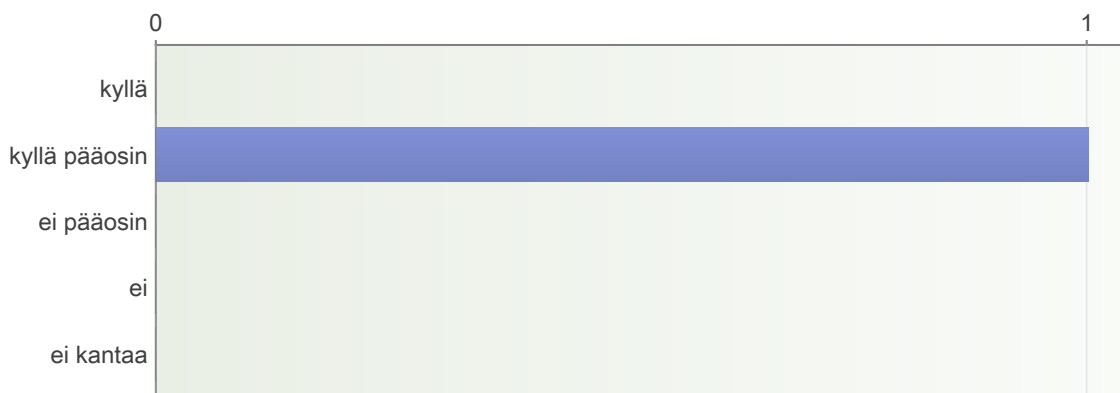

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Pääosin kyllä, mutta maakuntaa ei tällä lainsäädännöllä voi kutsua itsehallinnolliseksi alueeksi. Tarkoituksenmukaisempaa olisi ollut turvata aito itsehallinto. Maakuntaorganisaation ohjauksesta ja rakenteesta uhkaa tulla monimutkainen: Erityisesti järjestäjän ja tuottajan eriyttäminen sekä suhde palvelukeskukseen ja yhtiöihin.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Rakennusvalvontaa ei pidä siirtää maakunnalle.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

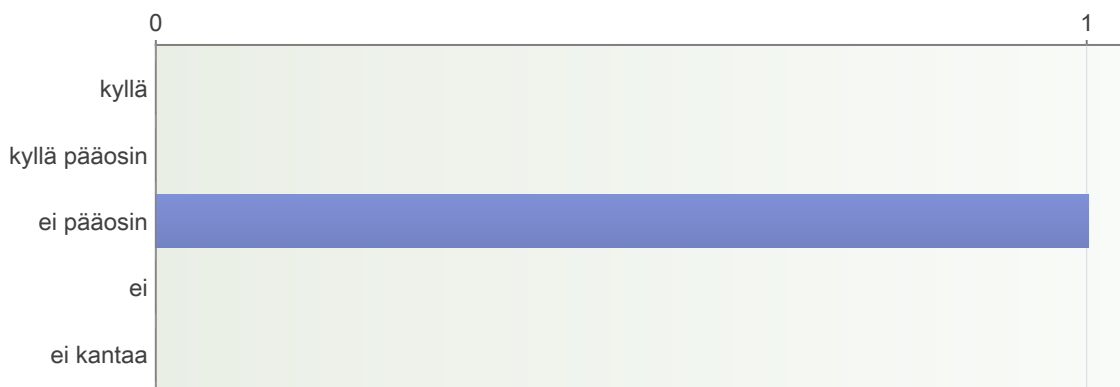

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Osallistumista tulevat hankaloittamaan laajat kokonaisuudet ja isot yksiköt.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

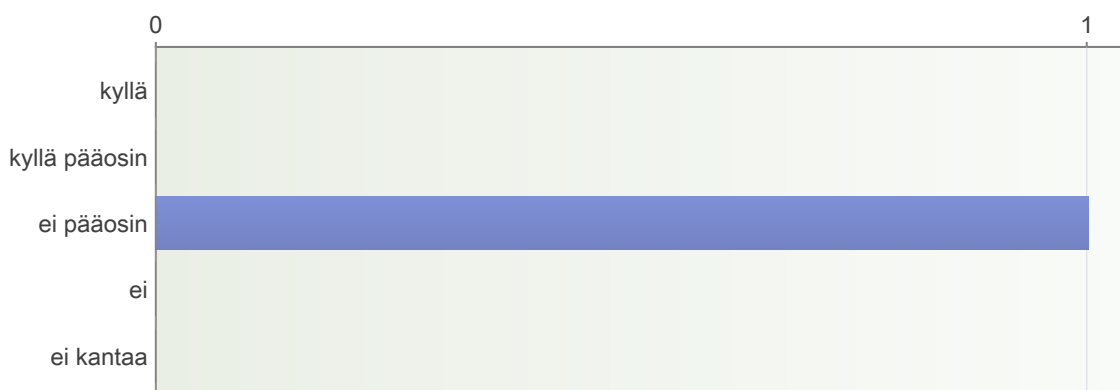

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Palvelulaitoksen rooli on vahva eikä ohjausta ja erityisesti tehtäviä ole kuvattu riittävän tarkasti. Hahmottaminen ja arvioiminen vaikeaa. Missä määrin palvelulaitokseen sisältyy myös tilaajan piirteitä? Yleisesti palveluiden hankinnasta säädetään 55§:ssä. Hieman epäselväksi jää kuka tulevassa järjestelyssä hankkii ja mitä. Laista käy ilmi, että palvelulaitos on hankintayksikkö, mutta onko sen yhtiö hankintayksikkö jää epäselväksi. Tämä olisi selkiytettävä lopullisessa lainsäädännössä.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Pitemmällä aikavälillä maakunnille tulee sallia oma verotusoikeus, joka mahdollistaa omavastuisen toiminnan ja vahvistaa itsehallintoa. Maakuntien "kriisikuntakriteerit" vaarassa täytyä usealla maakunnalla hyvin nopeasti. seurauksena mahdollisia maakuntien liitoksia. Onko tämä tavoiteltava kehitys? Valtion ohjausvalta on liian vahva. Rahoituksen yleiskatteellisuus on myönteistä. Menoperusteisesta tarveperusteiseen myönteinen asia.

Siirtymäaika 2023 ja Pohjois-Pohjanmaan näkökulmasta siirtymäaika ei tule pidentää. Rahoitus tukee palvelujen tuottamista tarpeen mukaisesti. Määräytymiskriteeri. 14 miljoonaa harvaanasuttujen alueiden kriteeri. Rahoituselementti ei riittävästi huomioi harvaa asutusta. P-P:n erityispiirre on, että palvelutarpeiden luonne muuttuu. Alle 14-vuotiaiden osuus korkein. Yli 75-vuotta täyttäneiden osuus, luvut tuplaantuvat ja porrasmainen kehitys on kova.

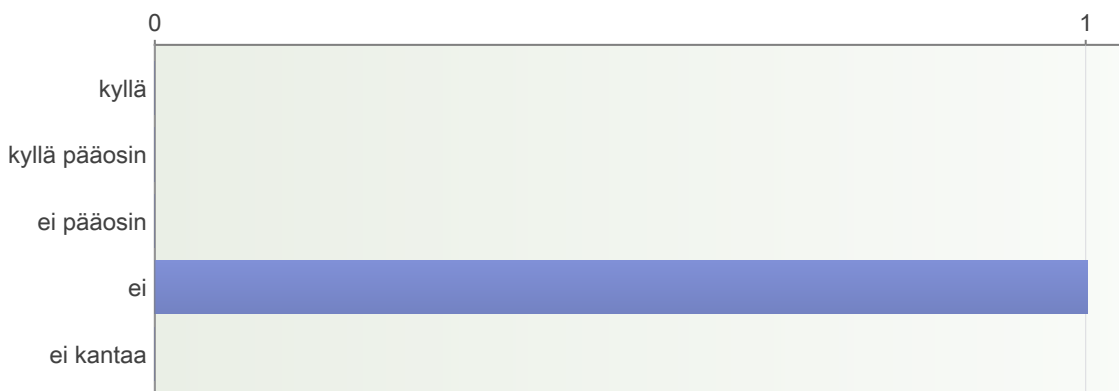
11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Esitykset valtakunnallisista tukipalvelukeskuksista ja maakunnan palvelulaitoksesta tulee poistaa laista. Valtakunnallisesti organisoidut palvelut toimitila-, henkilöstö-, talouspalveluissa vaikuttavat hyvin valtiokeskeiseltä toimintatavalta. Sisäisten in-house yhtiöiden ja liikelaitosten ja näiden toimintojen rooli jatkossa on merkittävä alueilla. Lainsäädännöllä on mahdollistettava itsehallintoalueen ja sen kuntien yhteiset tukipalvelut sekä hajautettujen tukipalveluiden malli.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

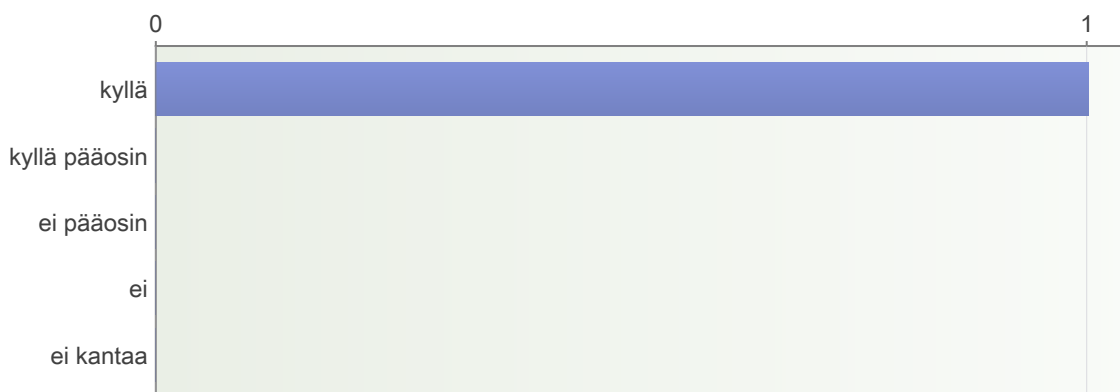

Avoimet vastaukset: ei

- Säännös ei estä palveluiden keskittämistä, jos säästöt sitä vaativat. Lain perusteluissa on pyritty määrittelemään lähipalvelujen käsitettä. Säännös ei kuitenkaan estä palveluiden keskittämistä, jos säästöt sitä vaativat. Lähipalvelut ja sen kriteerit tulee laissa määritellä. Harvaan asuttujen alueiden näkökulmasta, myös palvelujen saavutettavuuden turvaaminen tulee olla uudistuksen olennainen tavoite. Palvelujen saavutettavuutta täytyy myös mitata ja sen tulee olla olennainen osa maakunnan päätöksentekoa. Tässä voidaan hyödyntää mm. paikkatietojärjestelmää. Palvelujen saavutettavuuden näkökulmasta palvelujärjestelmän uudistumiskyky ja lähipalveluiden turvaaminen uusilla teknologisilla ratkaisuilla on avainasemassa. Keskittämisen sijasta tarvitaan hajautettuja palveluratkaisuja. Julkisten palvelujen tuotannossa sektorirajat pitäisi ylittää ja toiminnoissa huomioida harvaan asuttu maaseutu kokonaisuutena. Harvaan asutulla maaseudulla on kehitetty toimivia innovatiivisia palveluratkaisuja. Hyvät palvelujen tuottamisen käytännöt voivat olla toimivina malleina uudessa maakuntamallissa.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

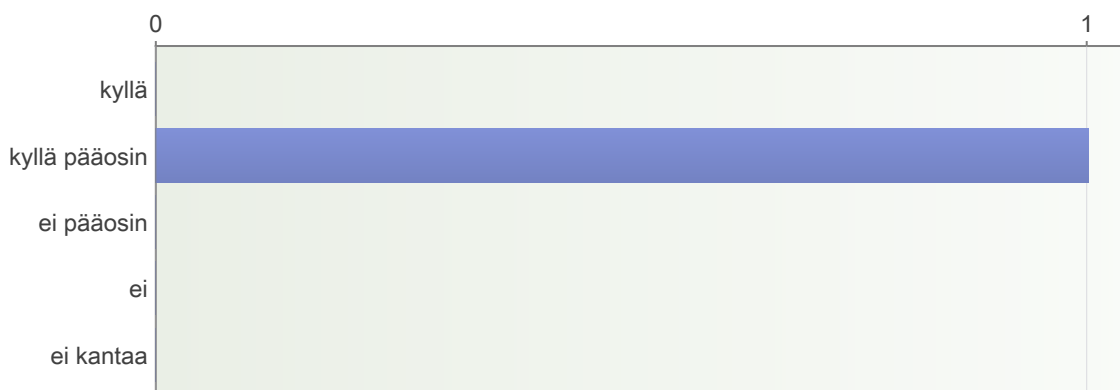

Avoimet vastaukset: kyllä

- Itsehallintoalueiden rajaseutujen näkökulmasta itsehallintoalueiden välinen toimiva yhteistyö on asukkaiden etu. Asukas ei asioidessaan tai apua tarvitessaan tunnista hallinnollisia rajoja. Tärkeintä on, että hän saa palvelua kohtuullisen läheltä ja apua kohtuullisessa ajassa.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

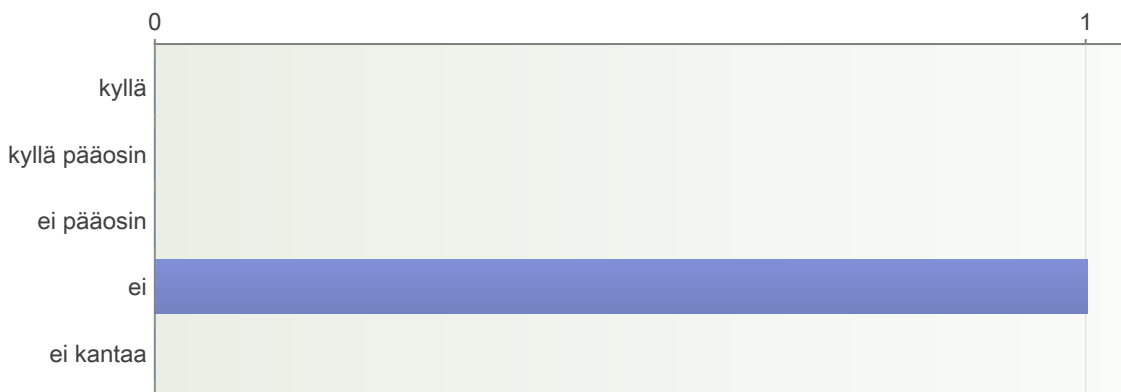

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Säännökset ovat hyviä, mutta miten ne toteutaan monituottajamallissa?

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystaloudissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

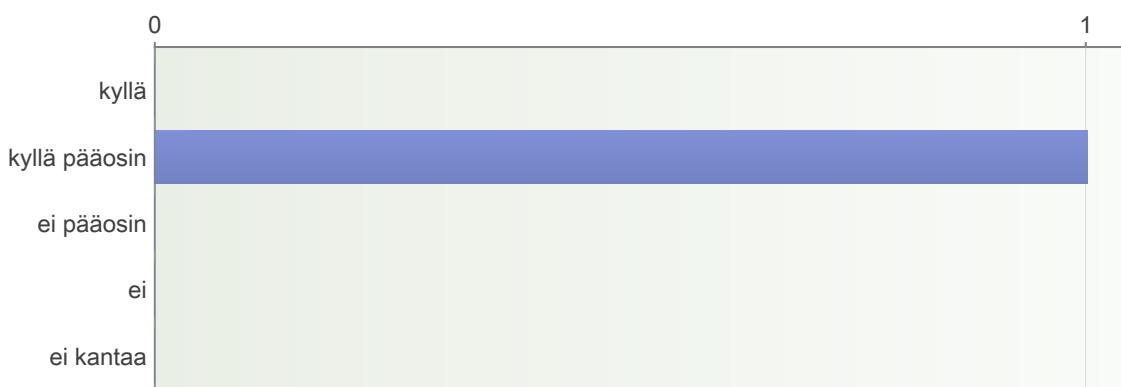

Avoimet vastaukset: ei

- Nyt muodostettavat maakunnat ovat keskenään hyvin erilaisia, että alueellisille innovaatioille ja kehittämiselle tulisi antaa tilaa. Sote-palveluiden kehittämisessä tarvitaan jatkossa ketteryyttä ja muutosherkkyttä. Liian kankea järjestämisspätös ja valtion tarkka ohjaus ei mahdollista riittävästi maakunnallista päätöksentekoa. Tulevan valtuuston rooli on jäämässä sote-asioiden osalta kapeaksi.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

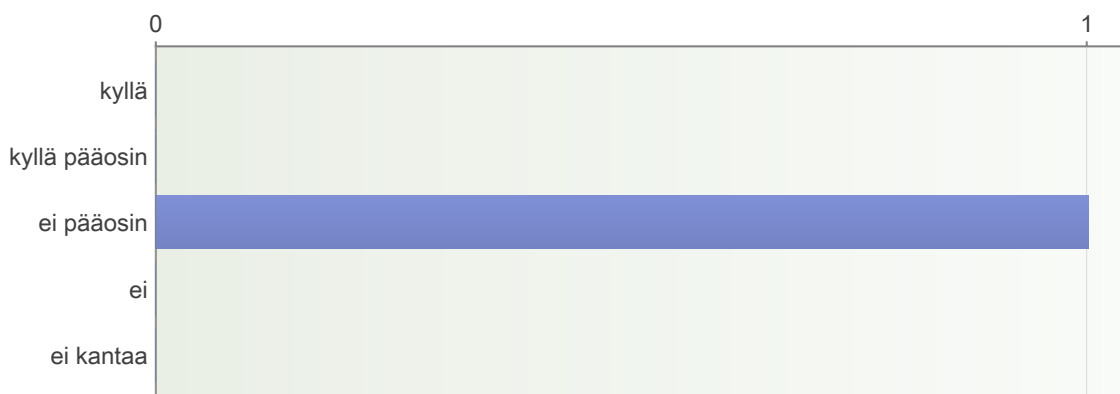
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Julkisen vallan käytön vastuiden on oltava selkeät ja yksiselitteiset. Palveluintegraation vaarantuminen estäisi uudistuksen tavoitteiden toteutumisen (palvelujen yhdenvertainen saatavuus, palvelujen laatu ja kokonaiskustannusten hillintä). Tosin jos valinnanvapautteen mennään, muuta vaihtoehtoa ei ole. Pääsääntöisesti kunnan/maakunnan hoitaessa tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla sen tulisi antaa tehtävä yhtiön, muun yhteisön tai säätiön hoidettavaksi (yhtiöittämisvelvollisuus). Kysymys tältä osin on turha.

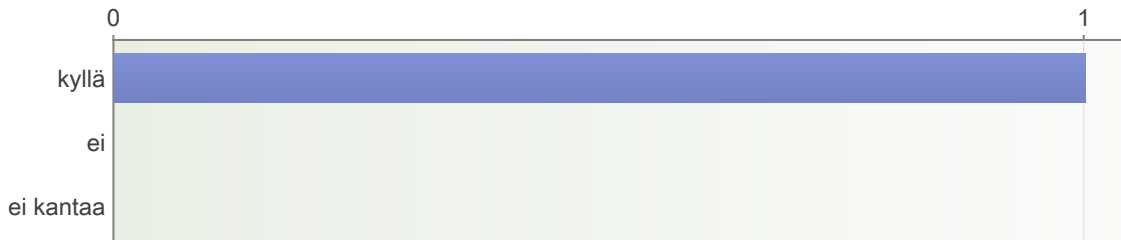
18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Lasten ja nuorten palveluissa oppilashuollon (perusopetus ja lukio) ja varhaiskasvatuksen sosiaali- ja terveydenhuollollisten tehtävien tulee olla jatkossakin osana peruskunnan järjestämisvastuuta, mutta niiden käytännön järjestämisestä pitäisi kunnilla olla mahdollisuus joustavasti sopia kuntien välisenä yhteistyönä tai itsehallintoalueen kanssa. Näin taataan myös pienille kunnille mahdollisuus palveluiden järjestämiseen. Itsehallintoalueiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden ja toimenpiteiden tulee olla yhtenäisiä kuntien strategioiden sekä hyvinvointikertomusten kanssa. Tavoite kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja sekä hillitää kustannuksia edellyttää kuntien ja itsehallintoalueiden kiinteää yhteistyötä.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

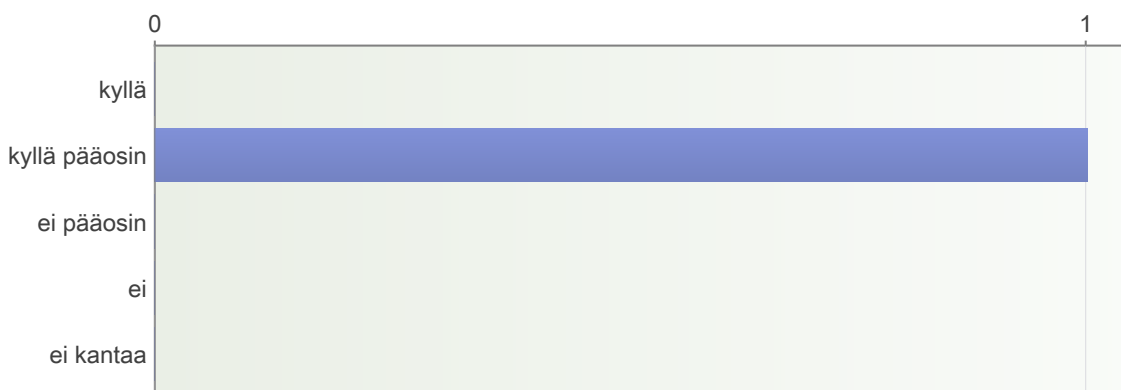
Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

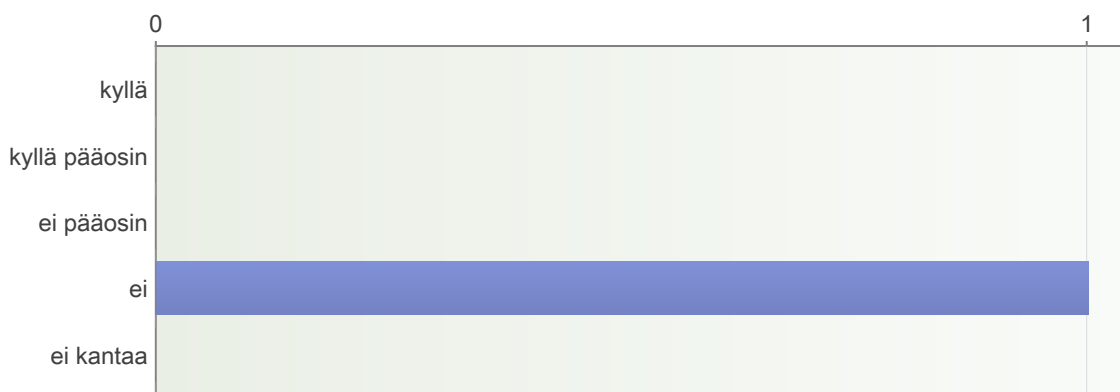

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Olisi kuitenkin hyvä tarkentaa, missä määrin olisi oltava mukana myös poliittista ohjausta.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

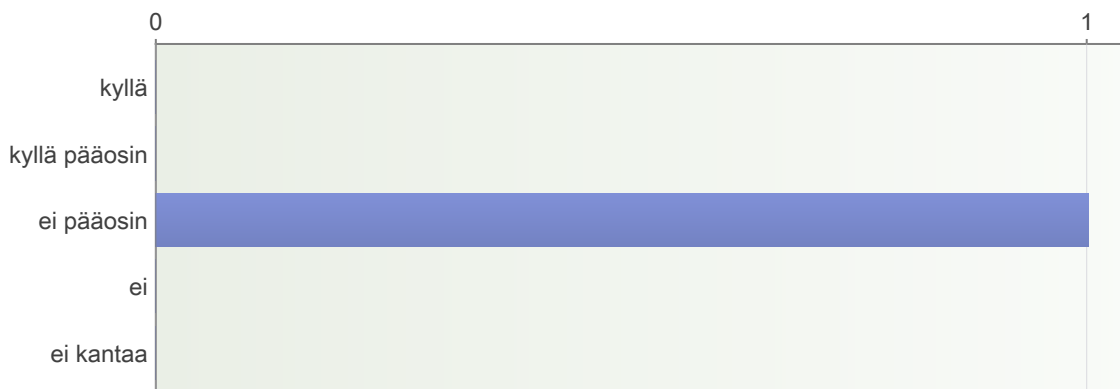

Avoimet vastaukset: ei

- Pienissä kunnissa osa sote-henkilökunnasta tekee osin niitä tehtäviä, jotka olisivat jäämässä kunnille (koulukuraattori, koulupsykologi, kouluterveydenhuolto.) Esimerkiksi kouluterveydenhoitaja tekee tehtäviä myös terveysasemalla, koulukuraattori lasten kotipalvelussa ja jne. Pätevän henkilökunnan jääminen kunnan palvelukseen tulee varmistaa. Palveluiden käytännön järjestämisestä pitäisi kunnilla olla mahdollisuus joustavasti sopia kuntien välisenä yhteistyönä tai itsehallintoalueen kanssa. Näin taataan myös pienille kunnille mahdollisuus palveluiden järjestämiseen. 14§ mukainen esitys lienee kirjoitettu sairaanhoitopiirien tarpeesta johtuen. Se sijaan kuntien näkökulmasta kyseistä pakottavaa henkilökunnan siirtymistä kiinteistöhuollon, siivouksen ja ruokahuollon osalta ei tulisi missään tapauksessa säätää. Henkilöstön siirtyminen näiden palvelujen osalta tulisi tarkastella tapauskohtaisesti niin, että tehokkaat toimintakäytänteet voidaan jatkossakin turvata kunnissa. Maakuntalain 125§:ssä säädetään käyttövelvoitteesta, jonka mukaan talous- ja palkkahallinnon palvelut tulee ostaa valtakunnallisesta tukipalveluyhtiöstä. Pohjois-Pohjanmaalla on väläytelty kuntien ja maakunnan yhteistä talous- ja palkkahallinnon yhtiötä, jolta sekä kunnat että maakunta sekä sen yhtiöt voisivat ostaa in-house periaatteella palveluita. Mikäli lakiluonnos etenee esitetystä muodosta, niin kyseinen järjestely ei olisi mahdollinen. Maakunnan on ostettava nämä palvelut valtakunnalliselta yhtiöltä. Lakia tulisi korjata niin, että sallittaisiin myös maakunnalliset kuntien ja maakunnan yhteisomisteiset yhtiöt.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

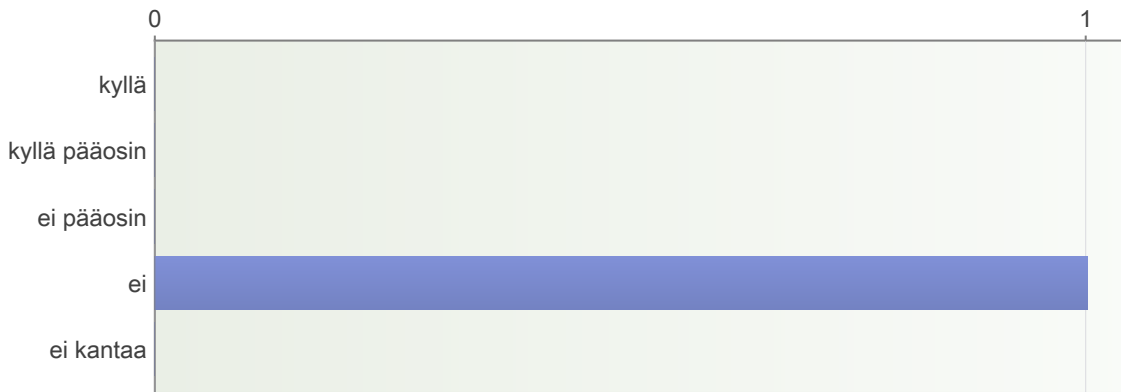
24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kuntien sote-kiinteistöjen vuokra-ajaksi vähintään 5 vuotta. Siirtymäajan jälkeen riskit kunnille jäävistä kiinteistöistä tulee hajauttaa kuntien, maakuntien ja valtion kesken (esim. kohdennetut avustukset). Kuntayhtymien kiinteistöjen maapohjien tulisi jäädä kuntien omistukseen (pitkäaikaiset käyttötarkoitukseen sidotut vuokrasopimukset maakuntien kanssa). Lainsäädännössä on jäänyt epäselväksi, ovatko vuokrattavia sote-kiinteistöjä kiinteistöt, jotka ovat esim. säätiöiden ja vanhustentaloyhtiöiden kiinteistöt, jotka eivät ole kuntaomisteisia.
 1. Korjauskelvottomien sote- rakennusten purkamiseen tulee myöntää avustusta.
 2. Kuntien tulee saada harkinnanvaraista valtionosuutta toimitilamuutosten toteutukseen ja
 3. Kuntien tulisi saada määräaikainen vapautus purettavien kiinteistöjen alaskirjauksista. Tämän tulisi koskea myös muita kuin sote-kiinteistöjä.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Kunnallisveron verokattoa ei tule säätää. Siirtymäajan siirtymätasauksilla saadaan aikaan laskennallisesti sama lopputulos.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Mikäli uudistus asuu voimaan vuoden 2019 alusta ja myös työterveyshuollon organisointi on siihen mennessä selvä, niin aika voi olla riittävä.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Vastaajien määrä: 1

- Nyt lausunnolla olevassa voimaanpanolaissa (14§ henkilöstön asema) ehdotetaan, että henkilö siirtyy maakunnan palvelulaitoksen tai maakunnan yhtiön palvelukseen, jos vähintään puolet työtehtävistä on kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä. Jos lakia tulkitsee juristin silmin, on kyseessä pakottava lainsäädäntö. Voimaanpanolakiluonnoksen 20§:ssä toimitilojen osalta taas esitetään, että ne jäävät kunnan omistukseen, mutta siirtyvät maakunnan hallintaan. Maakunta sitoutuu vuokraamaan tilat 31.12.2021 saakka. Lain mukaan vuokran tulisi kattaa kunnalle toimitilasta aiheutuvat kohtuulliset pääomakustannukset ja tilojen ylläpitokustannukset. Tällaisessa tilanteessa kun vuokraaja ei olekaan kuntaomisteinen toimija, toimitilojen yhtiöittämisvelvoite laukeaa hyvin suurella todennäköisyydellä. Tämä tarkoittaa siis suomeksi sote-kiinteistöjen vuokraamisen yhtiöittämistä. Kun nyt näyttää siltä, että uudistus edellyttää toimintojen yhtiöittämistä, tulee kunnilla olla riittävä aika varautua tähän.

Pykälän 20§ mukaan kunta tai siis sen yhtiö voisi sisällyttää vuokraan palkkakulut, jotka koskevat siivousta, laitehuoltoa ja kiinteistön hoitoa. Kuntaomisteinen yhtiö voisi ostaa nämä palvelut kunnalta in-house periaatteella. Lisäksi yhtiömuodossa toimiessaan on selvää, että vuokratason tulee kattaa kustannukset. Lienee kuitenkin perusteltua kysyä, millä henkilökunnalla kunta tai kunnan yhtiö ylläpidon suorittaa, jos pykälä 14§ mukaan henkilökunta olisi siirrettävä maakunnan palvelulaitoksen tai maakunnan yhtiön palvelukseen? Vai onko tarkoituskin muodostaa maakunnallisia siivouksen, ruokahuollon ja kiinteistöhuollon tukipalveluyksiköitä, jotka ko. tehtävän hoitavat? Maakuntalain 119§:n kolmannen momentin perusteluista tällaisen käsitykseen voi tulla. 119 §:ssä säädetään yhtiöittämisvelvollisuutta koskevista poikkeuksista. Maakunta voisi myydä tukipalveluita maakuntakonserniin kuuluvalla tytäryhteisölle ilman, että maakunnan katsottaisiin toimivan markkinoilla. Tukipalveluja olisivat mm. siivous ja kiinteistöhuolto.

14§ mukainen esitys lienee kirjoitettu sairaanhoitopiirien tarpeesta johtuen. Se sijaan kuntien näkökulmasta kyseistä pakottavaa henkilökunnan siirtymistä kiinteistöhuollon, siivouksen ja ruokahuollon osalta ei tulisi missään tapauksessa säätää. Henkilöstön siirtyminen näiden palvelujen osalta tulisi tarkastella tapauskohtaisesti niin, että tehokkaat toimintakäytänteet voidaan jatkossakin turvata kunnissa.

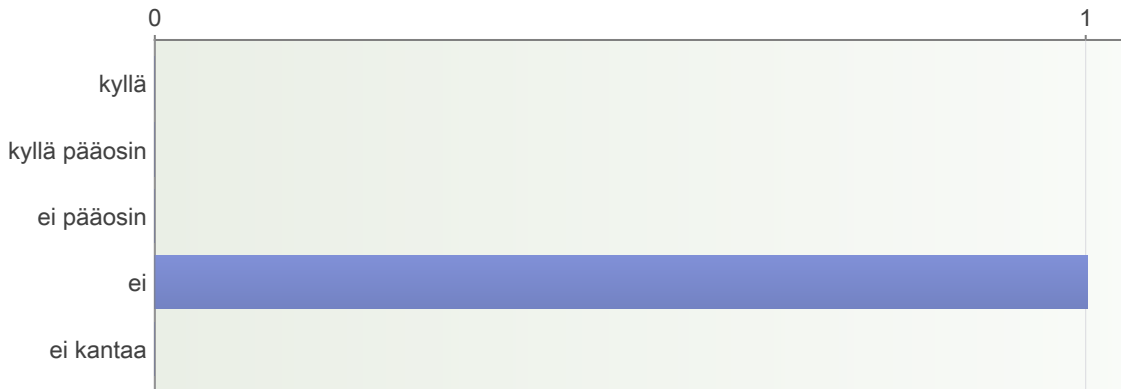
Tässäpä esimerkki, joka ehkä avaa tilannetta erityisesti pienillä ja harvaan asutuilla paikkakunnilla. Otetaan esimerkkinä kunta, jonka koulukeskuksen keittiössä tuotetaan kaikki kunnan ja soten ateriat. Maakunta ei voi jatkossa ostaa näitä aterioita kunnalta suoraan vaan sen tulee kilpailuttaa palvelu (ellei se sitten osta niitä maakunnalliselta ateriapalveluyhtiöltä). Lisäksi, jotta kunta voi toimia markkinoilla, sen tulisi yhtiöittää ruokapalvelut. Jos taas yhtiö haluaa säilyttää suhteessa kuntaan in-house aseman, niin se ei hankintalakiluonnoksen mukaan myydä markkinoille eli maakunnalle tai yksityiselle toimijalle kuin 5% toiminnasta ja enintään 500 000 euron edestä tai jos markkinoita ei ole niin 10%. Pahimmassa tapauksessa pienissä kunnissa syntyy kaksi tarjoajaa, joista toinen tekee ateriat maakunnalle ja toinen kunnalle. Vielä absurdimman tilanteesta tekee se, että jos sote-palvelut kunnassa tuottaakin yksityinen toimija, niin se saa ilman kilpailuttamista ostaa kunnalta ateriapalveluja (tosin samoissa rajoissa). Yksi vaihtoehto tietysti olisi kuntien ja maakuntien yhteiset ruokahuollon palveluyhtiöt, mutta onko tämä tavoiteltavaa.

Hankintalain kokonaisuudistus on Suomessa edelleen kesken. Kuntien ja kuntayhtymien tai niiden omistamien osakeyhtiöiden toimintaa ei tule kansallisesti rajoittaa enempää kuin EU-lainsäädäntö välttämättä edellyttää. Hankintalakiluonnosta tulisiikin muuttaa ennen hyväksyntää niin, että kunnallinen yhtiö voisi myydä 20%:a tuotannostaan markkinoille. Direktiivissäkään ei ole euromääräistä rajaa, joten sekin tulisi poistaa. Tämä helpottaisi ainakin osaltaan tulevia järjestelyjä. Vähintä mitä voi tehdä on korottaa rajaa siellä, missä markkinoita ei ole.

Toki nyt joku kysyy, että eikö ruokapalvelut ole juuri sellainen palvelu joka tulisi yksityistää ja sekä maakunta että kunta kilpailuttaisivat ateriapalvelut. Monet kunnat ovat kuitenkin halunneet pitää ateriapalvelun omana toimintana, koska se nähdään strategiseksi palveluksi mm. kuntalaisten terveyden edistämisen ja lähiruuan hyödyntämisen näkökulmasta. Lisäksi varsinkin pienissä kunnissa on paljon ns. moniosaajia, jotka tekevät sekä siivouksen että ruokahuollon tehtäviä. Näin toiminta on voitu järjestää tehokkaasti. Samoin on myös palkka- ja taloushallinnon osalta.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

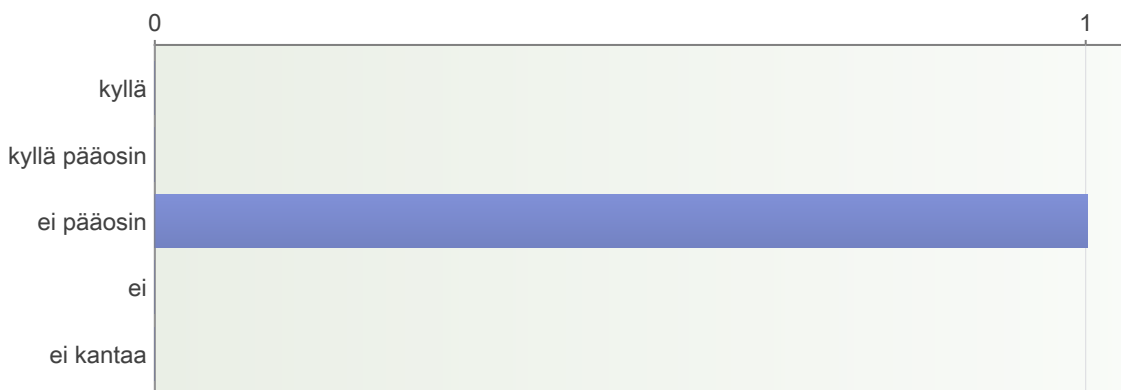

Avoimet vastaukset: ei

- Jotta maakunta olisi itsenäinen toimija, sillä tulisi olla verotusoikeus ja mahdollisuus lainanottoon.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

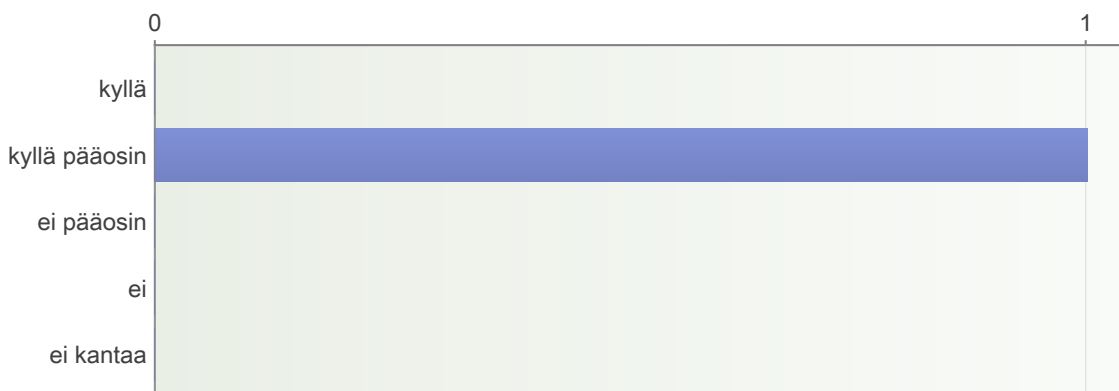
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Jos maakuntien tehtävät tulevat poikkeamaan olennaisesti lainvalmisteluvaiheen tilanteesta, on ehdotettuja valtion rahoitusperiaatteita tarkasteltava uudelleen. Asiakasmaksusäännösten uudistamistyö käynnistyy vuoden 2017 aikana, minkä vuoksi maksujen ja maksukertymien muutosta ei tässä vaiheessa ole mahdollista arvioida. Maakuntien perimien asiakas- ja käyttömaksujen maksutuotossa voi uudistuksen voimaantulon jälkeen olla

edelleen merkittäviä maakuntakohtaisia eroja, jotka johtuvat mm. palvelujen käyttäjien tulorakenteen vaihtelusta. Maakuntaindeksiä ja siihen kytkeytyviä menorajoittamia on uutena toimintamallina arvioitava mm. vaikuttavuuden sekä maakuntien palvelutarpeiden kehityksen näkökulmista. On myönteistä, että lakiesityksen mukainen arviointimenettely haastaa maakunnat nopeisiin talouden tehostamistoiimiin. Onko siirtymäajan jälkeinen kahden vuoden tarkastelujakso kuitenkin liian lyhyt? Yliopistosairaaloille kuuluvien lisätehtävien ja vastuiden osalta voidaan perustellusti nähdä tarve valtiolta tulevaan erillisrahoitukseen alueiden välisen tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden varmistamiseksi. Näin voidaan yksiselitteisesti sanoa ainakin lääkäreiden koulutuksen ja tutkimuksen osalta, joita on nykyisin rahoitettu erillisesti valtion rahoilla. Sote-linjausten perustella voidaan arvioida, että toiminnot joiltakin osin tulevat keskittymään nykyistä harvempiin yksiköihin. Myös investoinnit ja niihin varautuminen jää harvempien harteille. Tällöin myös niiden huomioiminen rahoituksessa muodostuu nykyistä tärkeämmäksi. Pitemmällä aikavälillä maakunnille tulee sallia oma verotusoikeus, joka mahdollistaa omavastuun toiminnan ja vahvistaa itsehallintoa. Maakuntien ”kriisikuntakriteerit” vaarassa täytyä usealla maakunnalla hyvin nopeasti. seurauksena mahdollisia maakuntien liitoksia. Onko tämä tavoiteltava kehitys? Valtion ohjausvalta on liian vahva.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Muutos menoperusteisesta tarveperustaiseen rahoitukseen on myönteinen. Siirtymäaikaa ei tule pidentää, vaan paremminkin arvioida sen mahdollista lyhentämistä. Ottaako rahoituskriteeri riittävästi huomioon harvaan asutun maaseutumaisen toimintaympäristön erityispiirteet? On nähtävissä, että maakunnittaiset suhteelliset tarve-erot kasvavat tulevaisuudessa entisestään. Tämän on heijastuttava myös tarveperusteiseen rahoitukseen. Hyte-kertoimen osuus rahoituksesta on pieni (1%) ja siihen suhteutettuna määräytymiskriteerit ovat jokseenkin monimutkaiset ja haastavat hahmottaa maakunnissa. Kriteerien huomiointi monituottajamalliin ja valinnanvapauteen liittyen edellyttää lisämäärittelyä. Nykyinen tietoperusta ja tietojärjestelmät edellyttävät kehittämistä hyte-ohjausmekanismin toteutumiseksi.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidätkö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

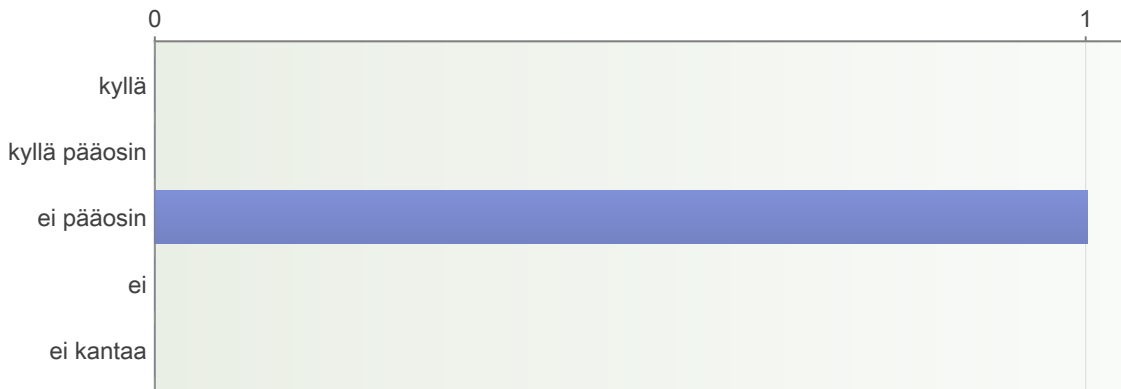
Avoimet vastaukset: kyllä

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

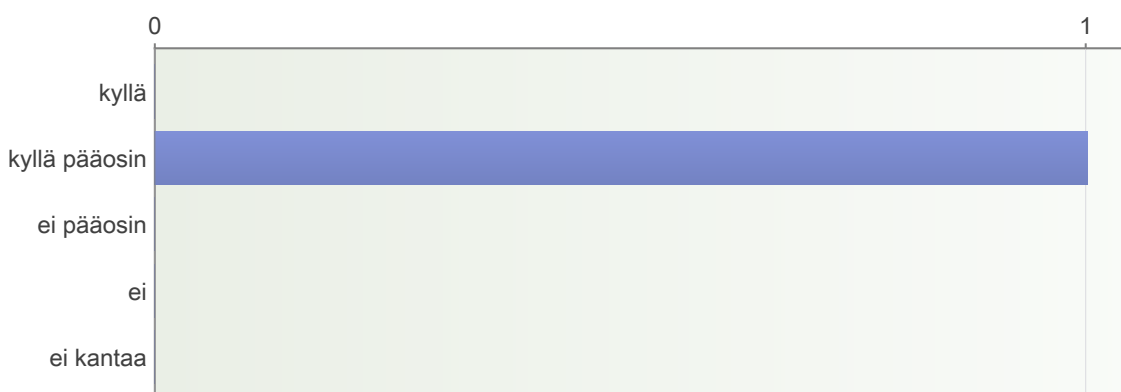

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Kunnille tulee jäädä riittävä rahoitus niiden tehtävien järjestämiseen, jotka uudistuksessa niille jäävät. Vesivoimalaitosten kiinteistövero tulee jättää kokonaisuudessaan pois verotuloihin perustuvasta valtionosuuksien tasausjärjestelmästä. Perustelu: Voimalaitosten kiinteistövero ei ole perusluonteeltaan kiinteistövero vaan korvaus haitasta vesivoimalaitospaikkakunnille.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen kriteerit liian yksityiskohtaiset, niiden täyttämiseksi toiminta menee näpertelyksi sen sijaan, että keskitytään kokonaisvaltaiseen hyvinvoinnin- ja terveydenedistämiseen.

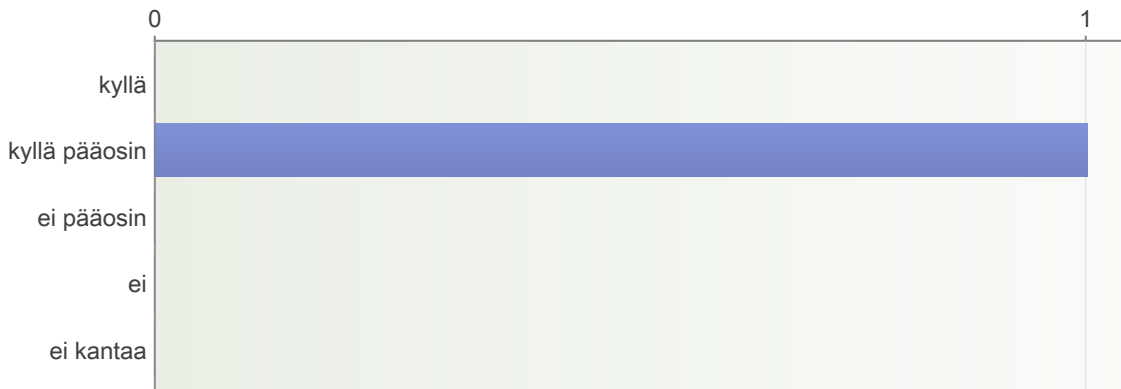
37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Vastaajien määrä: 1

- Vesivoimalaitosten kiinteistövero tulee jättää kokonaisuudessaan pois verotuloihin perustuvasta valtionosuuksien tasausjärjestelmästä. Perustelu: Voimalaitosten kiinteistövero ei ole perusluonteeltaan kiinteistövero vaan korvaus haitasta vesivoimalaitospaikkakunnille.

38. 36. Pidätekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Olisi syytä mahdollisimman pian uudistuksen astuttua voimaan siirtyä maakuntaverotukseen.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

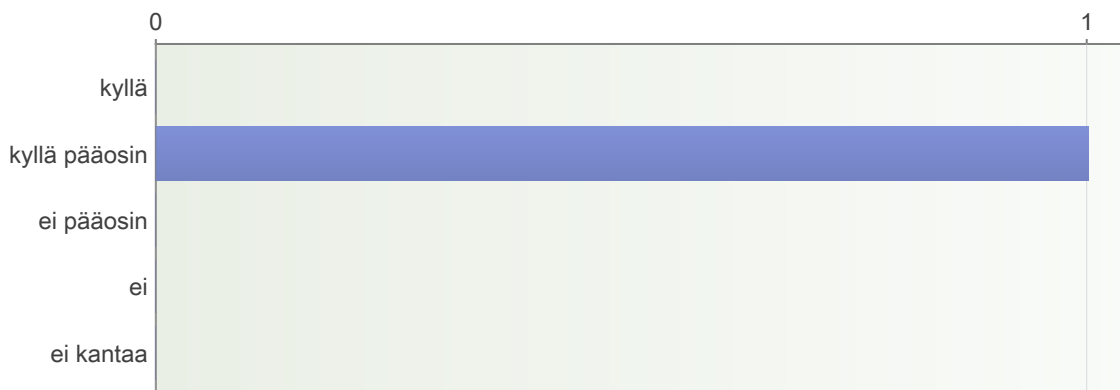
Vastaajien määrä: 1

- Yhteisöveron jako-osuuden pienentäminen ei ole linjassa kuntien tulevaisuuden tehtävien kanssa.

Vesivoimalaitosten kiinteistövero tulee jättää kokonaisuudessaan pois verotuloihin perustuvasta valtionosuuksien tasausjärjestelmästä. Perustelu: Voimalaitosten kiinteistövero ei ole perusluonteeltaan kiinteistövero vaan korvaus haitasta vesivoimalaitospaikkakunnille.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

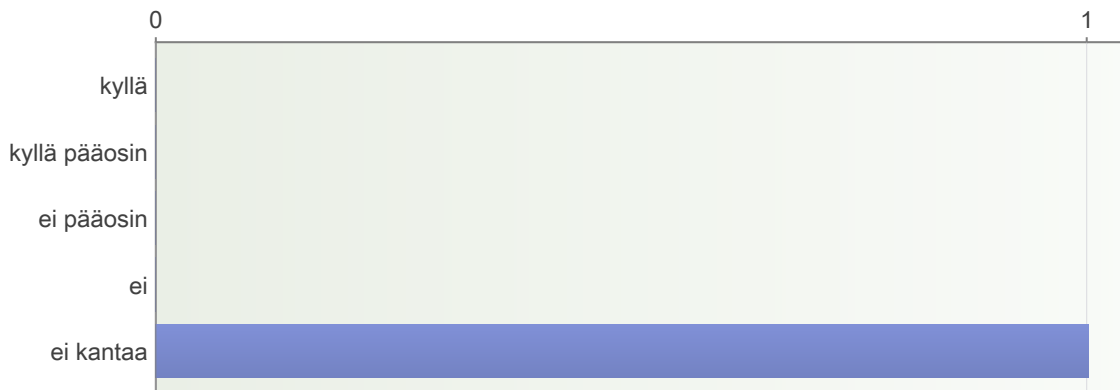
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vastaajien määrä: 1

- Jo eläkkeellä olevien sote-työntekijöiden kustannukset tulee siirtää maakunnalle. Perustelu: Ministeri Rehula on todennut, että kunnan budjettiin ei saa jäädä yhtään euroa sote-palveluihin.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveystoimen siirto maakuntien vastuulle romuttaa kuntien mahdollisuuksia vastata alueensa väestön hyvinvoinnista. Sosiaali- ja terveydenhuollon työpaikat ja palvelut ovat merkittävä elinvoimatekijä pienissä ja maaseutumaisissa kunnissa. Sitä ne ovat myös kaupungeille ja erityisesti niille keskuksille, joihin on keskitetty erikoissairaanhoidon. Jatkossa palvelut rahoittaa valtio ja päätökset palvelurakenteesta tekee maakunta. Päätöksenteon etäännyessä, herää reuna-alueilla aito huoli palvelujen ja työpaikkojen puolesta. Vaikka tavoitteena on turvata palvelujen saatavuus ja saavutettavuus niin, tuleeko maakuntaudistuksessa käymään kuten kuntaliitoksissa? Palvelut etäännyvät, työpaikat keskittyvät kaupunkeihin ja kuntien elinvoima heikkenee.

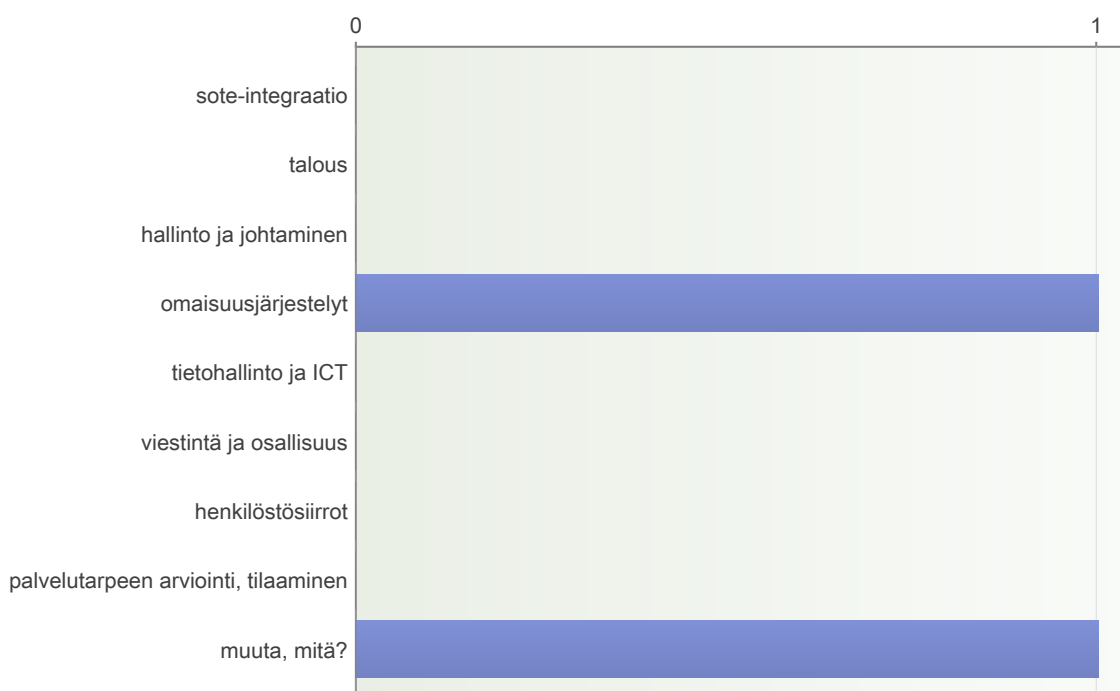
44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Ei välttämättä ole ilman palvelujen keskittämistä, kun huomioidaan säästötavoite.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntaudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: muuta, mitä?

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Pelastustoimi tulee organisoida 18 maakunnan jaolla. Etäisyyksillä on pelastustoimessa suuri merkitys. Olemme säännöllisissä valmiusharjoituksissa havainneet, että etäältä johdettu toiminta ilman käytännön paikallistuntemusta poikii turvallisuusriskejä sekä johtaa tehottomaan, joskus päällekkäiseenkin toimintaan. Valmiusharjoituksissa on edelleen havaittu, että jatkuvat ja keskeneräiset ja keskenään myös ristiriitaiset uudistukset ovat hämärtäneet viranomaisten vastuuta alueellisesta turvallisuudesta. Pelastuslaitoksen ja ensihoidon yhteistyön kehittämisen kannalta pelastuslaitosaluejaon tulisi noudattaa sosiaali- ja terveydenhoidon alueiden rajoja.

Työterveyshuollon yhtiöittämistä koskevan siirtymäaikaan jatkettiin vuoden 2019 alkuun. Pienessä kunnassa sairaanhoidollinen työterveyshuolto on olennainen osa terveysaseman paikallista toimintaa. Miten tulevat mahdolliset työterveyshuollon yhtiöt, maakunnan palvelulaitoksen yhtiöt tai yritykset, jotka tuottavat sote-palveluita nivotaan yhteen erityisesti pienten ja harvaan asuttujen kuntien terveysasemien palveluntuotannon näkökulmasta? Miten turvataan pienten terveysasemien toiminta, joissa työterveyshuollon kokonaisuus on olennainen osa koko terveydenhuollon palvelua? Pahimmassa tapauksessa tuleva uudistus voi pilkkoa palvelun tuotannon niin, että terveysasemien taloudellisesti tehokas toiminta vaarantuu ja osa terveysasemista joudutaan sulkemaan tämän vuoksi. Lisäksi harvaan asutuilla alueilla yritykset voisivat jäädä ilman paikallisia työterveyshuollon palveluita, mikäli kunnallinen yhtiö ei saisi juurikaan tarjota palvelua markkinoille. Myös työterveyshuollon organisointi on tarkasteltava osana kokonaisuutta.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Vesivoimalaitosten kiinteistövero tulee jättää kokonaisuudessaan pois verotuloihin perustuvasta valtionosuuksien tasausjärjestelmästä. Perustelu: Voimalaitosten kiinteistövero ei ole perusluonteeltaan kiinteistövero vaan korvaus haitasta vesivoimalaitospaikkakunnille.

Voimaanpanolain 14§ mukainen esitys lienee kirjoitettu sairaanhoitopiirien tarpeesta johtuen. Se sijaan kuntien näkökulmasta kyseistä pakottavaa henkilökunnan siirtymistä kiinteistöhuollon, siivouksen ja ruokahuollon osalta ei tulisi missään tapauksessa säätää. Henkilöstön siirtyminen näiden palvelujen osalta tulisi tarkastella tapauskohtaisesti niin, että tehokkaat toimintakäytänteet voidaan jatkossakin turvata kunnissa.

Maakuntalain 125§:ssä säädetään käyttövelvoitteesta, jonka mukaan talous- ja palkkahallinnon palvelut tulee ostaa valtakunnallisesta tukipalveluyhtiöstä. Pohjois-Pohjanmaalla on väläytelty kuntien ja maakunnan yhteistä talous- ja palkkahallinnon yhtiötä, jolta sekä kunnat että maakunta sekä sen yhtiöt voisivat ostaa in-house periaatteella palveluita. Mikäli lakiluonnos etenee esitetyssä muodossa, niin kyseinen järjestely ei olisi mahdollinen. Maakunnan on ostettava nämä palvelut valtakunnalliselta yhtiöltä. Lakia tulisi korjata niin, että sallittaisiin myös maakunnalliset kuntien ja maakunnan yhteisomisteiset yhtiöt.

Kasvupalvelut, työllisyysasiat tulisi siirtää kuntiin täysimääräisesti ja siirtää myös rahoitus kunnille.